

Gmina Dąbie

Ul. Szeroka 4 66-615 Dąbie
tel. +48 68 383 5148, fax +48 68 383 2148
www.dabie.pl

INFORMACJA

W związku z zakończeniem realizacji zadania pn. Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Dąbie w 2017r., informuję, że Gmina Dąbie otrzymała dotację w wysokości 17.263,29 zł brutto (słownie złotych: siedemnaście tysięcy dwieście sześćdziesiąt trzy 29/100) ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznaczonych na realizację w/w zadania w 2017r. Wyroby zawierające azbest zostały zutylizowane z terenu 11 nieruchomości.

Poniżej przedstawiam informację dotyczącą szkodliwości azbestu.

Pierwsze podejrzania o szkodliwość azbestu dla zdrowia pochodzą z lat 1900 – 1906. Współcześnie wiadomo, że azbest jest bardzo groźnym czynnikiem chorobotwórczym (całkowita liczba zgonów spowodowanych **chorobami azbest zależnymi** w Wielkiej Brytanii, Belgii, Niemczech, Szwajcarii, Norwegii, Polsce i Estonii wynosi ok. **15 tys.** rocznie), przy czym niebezpieczeństwo pojawia się wskutek rozpylenia w powietrzu włókien azbestowych, uwalnianych w trakcie wydobywania azbestu oraz w procesie produkcji, obróbki i eksploatacji wyrobów zawierających azbest, a także podczas ich uszkodzenia lub wskutek ich korozji.

Włókna azbestu trafiają do organizmu głównie drogą oddechową, z **wdychanym powietrzem**, i w niewielkim tylko stopniu przez skórę i z układu pokarmowego. Źródłem narażenia, prócz zanieczyszczonego powietrza, może być woda, do której azbest trafia z gleb zanieczyszczonych azbestem, ze ścieków przemysłowych, atmosfery i rur azbestowo-cementowych. Przypuszcza się, że **woda** wodociągowa zawiera średnio poniżej 1 wł./cm³. Również **artykuły żywnościowe** mogą być zanieczyszczone cząstkami azbestu, pochodzącego z wody lub talku wykorzystywanego do polerowania ryżu.

Właściwości chorobotwórcze włókien azbestowych zależą od takich czynników jak **rodzaj azbestu**, **wymiary i kształt włókien**, ich **stężenie**, **czas ekspozycji** organizmu na ich działanie, a także **efektywność biologicznych mechanizmów oczyszczania układu oddechowego** oraz ewentualnego **wpływu innych toksyn**. **Wszystkie rodzaje azbestu są niebezpieczne dla zdrowia** ale za najniebezpieczniejszy uważa się azbest **crocidolity**, ze względu na mechanizm rozdrabniania jego włókien, ich rozmiary oraz trwałość w warunkach fizjologicznych. Za najistotniejszy czynnik aktywności **kancerogennej** (rakotwórczej) i **fibrogennej** (po-wstawanie zbliznowaceń) azbestu uważa się kształt jego włókien – cienki i wydłużony. Największe zagrożenie dla organizmu stanowią **włókna respirabilne**, czyli takie, które dostają się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych, skąd mogą penetrować tkankę płucną. Krytyczne wy-miary włókien respirabilnych azbestu: długość > 5 μm, średnica < 3 μm i stosunek długości do średnicy włókien jak 3:1. Wdychane do płuc włókna są pochłaniane (**fagocytowane**) przez komórki układu odpornościowego (**makrofagi**), jednak ze względu na swoją długość nie mieszczą się w komórce, tylko wystają z niej powodując wyciek jej zawartości, wniknięcie ewentualnych toksyn, a ostatecznie obumarcie komórki. Efektem jest powstawanie zbliznowaceń lub indukcja procesu nowotworowego. Narażenie na działanie wysokich stężeń włókien azbestu jest największe w przypadku **ekspozycji zawodowej**, związanej z pracą przy wydobywaniu azbestu lub produkcji i obróbce wyrobów zawierających azbest. Najwyższe dopuszczalne stężenie (**NDS**) włókien azbestu na stanowisku pra-cy wynosi **0,2 wł./cm³**, przy czym, w zakładach produkcji wyrobów zawierających azbest, stężenie to wynosiło w przeszłości nawet kilkadziesiąt wł./cm³. Podwyższone stężenie włókien azbestowych występuje również w okolicach wymienionych instalacji

(ekspozycja parazawodowa). **Ekspozycja środowiskowa** natomiast spowodowana jest występowaniem azbestu w powietrzu atmosferycznym, wodzie pitnej i artykułach spożywczych.

W polskich przepisach brak jest określenia dopuszczalnego poziomu zanieczyszczeń powietrza azbestem wewnątrz budynków. Przyjmuje się, że maksymalna akceptowalna wartość zanieczyszczenia powietrza włóknami respirabilnymi azbestu to **1000 wł./m³**. Wdychane z powietrzem włókna azbestowe kumulują się w płucach przez całe życie, a pierwsze objawy chorobowe mogą ujawnić się nawet po **50 latach** od pierwszej ekspozycji na ich działanie (okres utajenia, latencji). Kancerogenne działanie włókien azbestowych może być wzmacniane współdziałaniem innych czynników toksycznych, np. palenie tytoniu przy jednoczesnym narażeniu na działanie azbestu zwiększa ryzyko wystąpienia raka płuc 50-ciokrotnie. Narażenie na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego (**choroby zawodowe**):

- **pylica azbestowa (azbestoza)** – zwłóknienie tkanki płucnej, będące nieuleczalną chorobą zawodową występującą u osób narażonych na długotrwałe narażenie na wysokie stężenia pyłu azbestowego prowadzącą do niewydolności oddechowej,
- **łagodne zmiany opłucnowe** – występują pod postacią zgrubień, blaszek lub blizn będących skutkiem zwłóknienia tkanki płucnej, **rak płuca** – najczęściej występujący nowotwór złośliwy powodowany przez azbest,
- **rak oskrzela, międzybłoniak opłucnej** – rzadko występujący nowotwór złośliwy spowodowany długotrwałym narażeniem nawet na nie duże stężenia włókien azbestu, **przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli**.

Podejrzewa się, że azbest może być również przyczyną takich schorzeń jak **nowotwory krtani, żołądka i jelit, trzustki, jajnika, czy chłoniaki**.

/-/ Wójt Gminy Dąbie

Krystyna Bryszewska

